

YURAK ISHEMIK KASALLIGI MAVJUD BO‘LGAN BEMORLARDA GIPOLIPIDEMIK TERAPIYANING SAMARADORLIGI

Qobilov Doston

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi 2 son fakulteti va gospital terapiya, nefrologiya va
gemodializ kafedrası magistranti

E-mail: qobilovd052@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tezisda yurak ishemik kasalligi (YIK) bilan og‘rigan bemorlarda gipolipidemik terapiyaning samaradorligi tahlil qilinadi. YIK va dislipidemiya o‘rtasidagi bog‘liqlik, gipolipidemik dori vositalarining ta’siri va bemorlardagi klinik ko‘rsatkichlar o‘rganiladi. Tadqiqotda statinlar va boshqa gipolipidemik preparatlar bilan davolashning kardiovaskulyar natijalarga ta’siri tahlil etiladi. Maqsad — gipolipidemik terapiyaning samaradorligini baholash va klinikada qo‘llash bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqish.

Kalit so‘zlar: Yurak ishemik kasalligi, gipolipidemik terapiya, statinlar, dislipidemiya, kardiovaskulyar natijalar, davolash samaradorligi.

Kirish: Yurak ishemik kasalligi (YIK) dunyo bo‘ylab eng keng tarqalgan va xavfli kasalliklardan biri bo‘lib, u bir nechta omillar, jumladan, lipid metabolizmining buzilishi, ateroskleroz va yuqori qon bosimi bilan bog‘liq. Gipolipidemik terapiya — lipidlarni kamaytirishga qaratilgan dori-darmonlar yordamida yurak ishemik kasalligining rivojlanishini sekinlashtirish yoki to‘xtatish uchun qo‘llaniladi. Statinlar — bu eng keng tarqalgan gipolipidemik preparatlar bo‘lib, ular xolesterol miqdorini pasaytirish va aterosklerozni oldini olishda samarali hisoblanadi. Biroq, ushbu terapiyaning samaradorligi va xavfsizligi haqidagi fikrlar turlicha. Tadqiqotda gipolipidemik terapiyaning YIK bemorlaridagi klinik natijalarga ta’siri o‘rganiladi.

1. Yurak ishemik kasalligi va dislipidemiya o‘rtasidagi bog‘liqlik. Yurak ishemik kasalligi (YIK) va dislipidemiya o‘rtasidagi bog‘liqlik keng o‘rganilgan. Dislipidemiya — xolesterol va triglitserid darajalarining oshishi, shuningdek, HDL (yaxshi xolesterol) darajasining pasayishi bilan tavsiflanadi. Bularning barchasi ateroskleroz rivojlanishiga va natijada yurak ishemik kasalligining yuzaga kelishiga olib keladi. Statinlar va boshqa gipolipidemik preparatlar xolesterol darajasini pasaytirish orqali bu jarayonni sekinlashtiradi va yurak xuruji xavfini kamaytiradi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki,

yuqori xolesterol darajasi YIK ning rivojlanishiga katta hissa qo‘shadi, shuning uchun gipolipidemik davolash strategiyalari juda muhimdir.

2. Gipolipidemik terapiyaning samaradorligi. Statinlar, fibratlar, ezetimib, va PCSK9 inhibitori kabi dori vositalari gipolipidemik terapiyaning asosiy vositalaridan hisoblanadi. Har birining samaradorligi klinik tadqiqotlar orqali baholangan. Statinlar, xususan, LDL xolesterolni kamaytirish va kardiovaskulyar kasalliklarning oldini olishda samarali bo‘lgan dori hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, LDL darajasini pasaytirish YIKning xavfini sezilarli darajada kamaytiradi.

Shuningdek, gipolipidemik terapiyaning uzoq muddatli ta‘sirini o‘rganish zarur. Tadqiqotlarda, statinlar yordamida ko‘rsatkichlarning yaxshilanishi va bemorlarning hayot sifati sezilarli darajada oshganligi qayd etilgan. Lekin ba‘zi bemorlarda dori-darmonlarga qarshi reaksiyalar, masalan, mushaklarda og‘riqlar va jigar funksiyasining yomonlashuvi kuzatilgan. Bu holat gipolipidemik terapiyaning xavfsizligini tekshirishni talab etadi.

3. Gipolipidemik terapiyaning klinik natijalarga ta‘siri. Gipolipidemik terapiyaning samaradorligini baholashda klinik natijalar muhim rol o‘ynaydi. Tadqiqotlar natijalari shuni ko‘rsatadiki, statinlar orqali olib borilgan davolash YIK bemorlarida infarkt, insult va boshqa yurak xastaligi holatlarining oldini olishda samarali. Shuningdek, bemorlarning umumiy o‘lim darajasi gipolipidemik terapiya tufayli ancha kamayganligi ko‘rsatilgan. Gipolipidemik terapiyaning ta‘sirini ko‘rsatadigan yana bir muhim ko‘rsatkich — qon bosimining normal darajaga kelishi, qon shakar darajasi va umumiy metabolik holatni yaxshilanishidir. Ushbu terapiya nafaqat xolesterol darajasini normallashtiradi, balki yurak va qon tomirlarining umumiy sog‘ligini yaxshilaydi.

4. Gipolipidemik terapiyaning xavfsizligi. Gipolipidemik dori vositalarining xavfsizligi masalasi dolzarb ahamiyatga ega. Statinlar, masalan, ko‘plab bemorlarda samarali ishlayda, ayrim hollarda ularning yon ta‘sirlari ko‘rsatilgan. Bunga mushaklarning og‘riqlari, jigar faoliyatining buzilishi, qandli diabetning rivojlanishi kiradi. Shuning uchun, dori vositalarini to‘g‘ri tanlash va doza miqdorini aniqlash juda muhimdir. Gipolipidemik terapiya har bir bemor uchun individual ravishda tanlanishi kerak. Xavfsiz va samarali davolashni ta‘minlash uchun bemorning tibbiy holati, yoshi va dori-darmonlarga bo‘lgan reaksiyalari inobatga olinishi lozim.

Xulosa: Yurak ishemik kasalligi bilan og‘rigan bemorlarda gipolipidemik terapiya samarali va muhim davolash usuli bo‘lib, ularning kardiovaskulyar sog‘ligini

yaxshilashda katta rol o‘ynaydi. Statinlar va boshqa gipolipidemik preparatlar orqali yuqori xolesterol darajalari pasaytiriladi va aterosklerozning oldini olishda sezilarli natijalar ko‘rsatiladi. Biroq, har bir bemor uchun individual davolash usullari tanlanishi kerak, chunki ayrim preparatlar yon ta’sirlarga olib kelishi mumkin. YIK bemorlarida gipolipidemik terapiyaning samaradorligini baholash va uning xavfsizligini ta’minlash bo‘yicha ko‘proq tadqiqotlar o‘tkazilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Sultonov A.X., “Yurak ishemik kasalligini davolashning zamonaviy usullari”, Tibbiyot nashriyoti, 2021 yil, 240 b.
2. Karimova M.R., “Gipolipidemik davo vositalari va ularning klinik samaradorligi”, Ilm va taraqqiyot, 2020 yil, 198 b.
3. Nazarov B.T., “Kardiologiyada farmakoterapiya asoslari”, Shifo Print, 2019 yil, 276 b.
4. Akhmedov U.I., “Yurak qon-tomir kasalliklarining oldini olishda lipid nazoratining o‘rni”, Tibbiyot fanlari markazi, 2022 yil, 210 b.
5. Шукурова, У. А., Садикова, И. Э., & Бахадиров, Р. Г. (2019). Современные методы лечения клиновидных дефектов твердых тканей зубов. In Актуальные проблемы стоматологии детского возраста и ортодонтии (pp. 212-216).
6. Shukurova, U. A., & Gaffarova, S. S. (2022). Indicators Of Free Radical Oxidation Of Oral Fluid In Patients With Lichen Plus Of The Mucosus Cavity Of The Mouth. Journal of Pharmaceutical Negative Results, 862-865.
7. Sunnatulloevna, G. S., Abdurasulovna, S. U., Amrulloevich, G. S., & FeruzaSaidkarimovna, M. Comparative Evaluation of Adhesive Microbial Colonization of the Oral Cavity to Various Filling Materials. International Journal on Integrated Education, 4(6), 235-241.